

بروزترین و ابرترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

دفترچه شماره ۲

آزمون شماره ۱۲

جمعه ۱۸/۰۹/۱۴۰۱

آزمون‌های سراسری کاج

گزینه درست را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱

پاسخ‌های تشریحی

پایه دهم تجربی

دوره دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۹۵ دقیقه	تعداد سؤال: ۸۰

عنوانیں مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم تجربی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	ریاضی ۱	۲۰	۱	۲۰	۳۰ دقیقه
۲	زیست‌شناسی ۱	۲۰	۲۱	۴۰	۲۰ دقیقه
۳	فیزیک ۱	۲۰	۴۱	۶۰	۲۵ دقیقه
۴	شیمی ۱	۲۰	۶۱	۸۰	۲۰ دقیقه

دهم تجربی

آزمون‌های سراسری گاج

ویراستاران علمی	طراحان	دروس
مریم ولی عابدینی - مینا نظری مینا مقدسی	ندا فرهنختی	ریاضیات
ابراهیم زرده‌پوش - سانا ز فلاحتی سامان محمدنیا	امیرحسین میرزابی آزاد فلاخ - محمد رضا عبدالهی امیرحسین هاشمی - علی مغربی مهندی گوهري	زیست‌شناسی
حسین زین العابدین زاده	مروارید شاه‌حسینی	فیزیک

فروشگاه مرکزی گاج: تهران - خیابان انقلاب
نبش بازارچه کتاب

الملحق سوابق و مبتدا ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی www.gaj.ir

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: سارا نظری - مینا نظری

بازبینی دفترچه: بهاره سلیمانی - عطیه خادمی

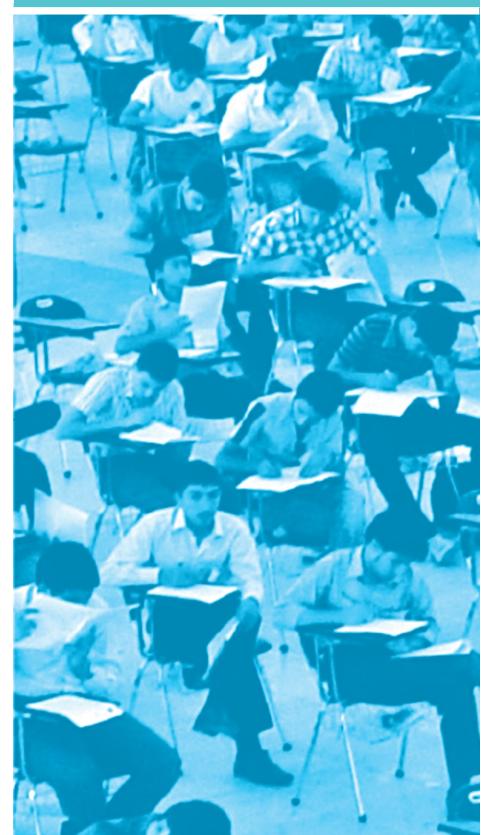
ویراستاران فنی: سانا ز فلاحتی - مروارید شاه‌حسینی - مریم پارساییان - سپیده‌سادات شریفی - عاطفه دستخوش

صفحه‌آرایی: فرهاد عبدالی

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

طرح شکل: آرزو گلفر

حروف‌نگاران: مینا عیاضی - مهناز کاظمی - فرزانه رجبی - ربابه الطافی - حدیث فیض‌اللهی

حقوق دانشآموزان در آزمون‌های سراسری گاج

داوطلب‌گرامی؛ با سلام در اینجا شما را با بخشی از حقوق خود در آزمون‌های سراسری گاج آشنا می‌نماییم:

- ۱- اطلاعات شناسنامه‌ای و آموزشی شما را با مانند نام، نام خانوادگی، جنسیت و گروه آزمایشی بایستی به صورت صحیح در بالای پاسخ‌برگ درج شده باشد.
- ۲- آزمون‌های سراسری گاج باید راس ساعت اعلام شده در دفترچه، شروع و خاتمه یابد.
- ۳- محل برگزاری آزمون باید از لحاظ سرمایش و گرمایش، نور کافی، نظافت و سایر موارد در حد مطلوب و استاندارد باشد.
- ۴- سوالات آزمون‌های سراسری گاج بایستی نزدیک‌ترین سوالات به کنکور سراسری باشد و عاری از هرگونه اشکال علمی و تایپی باشد.
- ۵- بعد از هر آزمون و به هنگام خروج از جلسه آزمون بایستی پاسخ‌نامه‌ی تشریحی هر آزمون را دریافت نمایید.
- ۶- کارنامه‌ی هر آزمون بایستی در همان روز آزمون به روش‌های ذیل تحویل شما گردد:
  - مراجعه به سایت گاج به نشانی www.gaj.ir
  - مراجعه به نمایندگی.
- ۷- خدمات مشاوره‌ای رایگانی که در طی ۱ مرحله آزمون (ویژه داوطلبان آزاد) ارائه می‌گردد شامل:
  - برگزاری جلسه مشاوره حداقل یکبار در طی هر آزمون توسط رابط تحصیلی.
  - تماس تلفنی حداقل ۱ بار در طی هر آزمون توسط رابط تحصیلی.
  - تماس تلفنی با اولیا حداقل یکبار در هر فاز [آزمون‌های سراسری گاج در چهار فاز تابستانه، ترم اول، ترم دوم و جامع برگزار می‌گردد].
  - بررسی کارنامه آزمون توسط رابط تحصیلی در هر آزمون.

چنانچه در هر یک از موارد فوق کمبود و یا نقصی مشاهده نمودید لطفاً بلافضله با تلفن ۰۲۱—۶۴۲۰ تماس حاصل نموده و مراتب را اطلاع دهید.

$$\Rightarrow n(A \cup B) = 93 \Rightarrow n(A) + n(B) - n(A \cap B) = 93$$

$$\Rightarrow 54 + 63 - n(A \cap B) = 93 \Rightarrow n(A \cap B) = 117 - 93 = 24$$

$$\Rightarrow n(A - B) = n(A) - n(A \cap B) = 54 - 24 = 30$$

فقط هنری:

۳ ۵

$$A \cap B = \emptyset \Rightarrow n(A \cap B) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n(B - A) = n(B) \\ n(A - B) = n(A) \end{cases}$$

پس داریم:

$$\begin{cases} n(A \cap B') = 20 \Rightarrow n(A - B) = 20 \Rightarrow n(A) = 20 \\ n(B - A) = 12 \Rightarrow n(B) = 12 \end{cases}$$

$$\Rightarrow n(A \cup B) = n(A) + n(B) - n(A \cap B) = 20 + 12 = 32$$

$$\Rightarrow \frac{n(A \cup B)}{n(A)} = \frac{32}{20} = \frac{8}{5} = 1.6$$

۱ ۶

۱, ۱, ۲, ۳, ۵, ۸, ۱۳, ...

دنباله داده شده دنباله فیبوناچی است و هر جمله از مجموع دو جمله قبل آن به دست می‌آید، پس مجموع جمله‌های نهم و دهم همان جمله ۱۱ام دنباله است:

$$1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, \dots$$

 a_9, a_{10}, a_{11}

۲ ۷ تعداد مربع‌های رنگی از الگوی دنباله مثلثی پیروی می‌کند.

$$+2 \quad +3 \quad +4$$

$$1, \quad 3, \quad 6, \quad 10, \quad \dots \Rightarrow a_n = \frac{n(n+1)}{2} \Rightarrow a_{15} = \frac{15 \times 16}{2} = 120$$

پس در شکل ۱۵ام، ۱۲۰ متر مربع متساوی‌الاضلاع به ضلع ۱ واحد داریم:

$$120 \times \frac{\sqrt{3}}{4} \times 1^2 = \frac{120\sqrt{3}}{4} = 30\sqrt{3}$$

۳ ۸

$$-5 \quad -5$$

$$63, \quad 58, \quad 53, \quad \dots \Rightarrow a_1 = 63, d = -5$$

$$\Rightarrow a_n = a_1 + (n-1)d = 63 + (n-1)(-5) = -5n + 68$$

باید معادله $a_n > 0$ را حل کنیم:

$$a_n > 0 \Rightarrow -5n + 68 > 0 \Rightarrow 5n < 68 \Rightarrow n < \frac{68}{5} = 13.6$$

 $\Rightarrow n \leq 13 \Rightarrow 13$ جمله مثبت دارد.

۴ ۹

$$\overbrace{S_1}^{S_1}, \overbrace{a_1 + a_2}^{S_2}, \overbrace{a_1 + a_2 + a_3}^{S_3}, \dots$$

بنابراین داریم:

$$S_{25} - S_{24} = (a_1 + \dots + a_{25}) - (a_1 + \dots + a_{24}) = a_{25}$$

$$= a_1 + 24d = 2 + 24(\frac{1}{7}) = 2 + 12 = 14$$

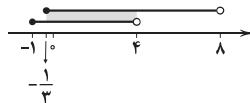
نکته: در دنباله $S_n - S_{n-1} = a_n$ و $S_1 = a_1$.

$$\begin{cases} A_1 = \left[\frac{(-1)^1}{1}, 2(1) \right) = [-1, 2) \\ A_2 = \left[\frac{(-1)^2}{2}, 2(2) \right) = [\frac{1}{2}, 4) \end{cases} \Rightarrow A_1 \cup A_2 = [-1, 4)$$

$$\begin{cases} A_3 = \left[\frac{(-1)^3}{3}, 2(3) \right) = [-\frac{1}{3}, 6) \\ A_4 = \left[\frac{(-1)^4}{4}, 2(4) \right) = [\frac{1}{4}, 8) \end{cases} \Rightarrow A_3 \cup A_4 = [-\frac{1}{3}, 8)$$

$$(A_1 \cup A_2) \cap (A_3 \cup A_4) = [-1, 4) \cap [-\frac{1}{3}, 8) = [-\frac{1}{3}, 4)$$

شامل اعداد صحیح ۱، ۲، ۳ است.

۲ ۲

$$A \cap B = A \Rightarrow A \subseteq B \Rightarrow A \cup B = B$$

پس $A \subseteq B$ و B مجموعه‌ای متناهی است، پس A نیز متناهی است.در نتیجه $A' = \mathbb{R} - A$ مجموعه‌ای نامتناهی است.اما $A - B \subseteq A$ و $B - A \subseteq B$ هر دو متناهی می‌باشند.

۳ ۳

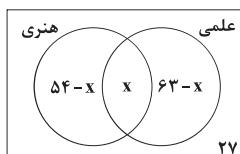
$$(B - A) \cup (A \cap B) = (B \cap A') \cup (B \cap A) = B \cap (A' \cup A) = B \quad (1)$$

$$A \subseteq A \cup B \Rightarrow A \cap (A \cup B) = A \quad (2)$$

$$\xrightarrow{(1) \text{ و } (2) \text{ حاصل}} B - A = (B - A) \cap (A \cup B) = (B \cap A') \cup A = (B \cap A')' = B' \cup A$$

۱ ۴

روش اول:

اگر x نفر در هر دو کلاس شرکت کرده باشند، داریم:

$$(54 - x) + (63 - x) + 27 = 120 \Rightarrow 144 - x = 120$$

$$\Rightarrow x = 144 - 120 = 24$$

 فقط هنری $= 54 - x = 54 - 24 = 30$.

روش دوم:

$$A \rightarrow \text{هنری} \Rightarrow n(A) = 54$$

$$B \rightarrow \text{علمی} \Rightarrow n(B) = 63$$

$$n(U) = 120$$

$$n(A' \cap B') = 27 \Rightarrow n((A \cup B)') = 27 \Rightarrow n(A \cup B) = 120 - 27$$

$$\hat{M}BA = \hat{B}MC + \hat{M}CB$$

$$\Rightarrow 60^\circ = \hat{M}\gamma + 30^\circ \Rightarrow \hat{M}\gamma = 30^\circ$$

$$\Rightarrow \hat{M}\gamma = \hat{C} \Rightarrow BM = BC = 3$$

$$\Delta AMB: \sin 60^\circ = \frac{x}{MB} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{x}{3} \Rightarrow x = \frac{3}{2}$$

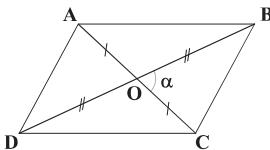
$$\Delta AMC: \cos 30^\circ = \frac{AC}{MC} \Rightarrow \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{x+3}{MC} \Rightarrow MC = \frac{2(x+3)}{\sqrt{3}}$$

$$\Rightarrow MC = \frac{2(\frac{3}{2} + 3)}{\sqrt{3}} = \frac{3+6}{\sqrt{3}} = \frac{9}{\sqrt{3}} = 9 \times \frac{\sqrt{3}}{3} = 3\sqrt{3}$$

می‌دانیم در متوازی‌الاضلاع قطرها منصف یکدیگرند، پس:

$$OB = OD = 4 \quad \text{و} \quad OA = OC = 3$$

در دو مثلث OBC و OAB ارتفاعها برابر است و $OA = OC$. در نتیجه این دو مثلث همساحت‌اند.

به طور مشابه:

$$S_{\Delta OAD} = S_{\Delta OAB}$$

$$S_{\Delta ODC} = S_{\Delta OBC}$$

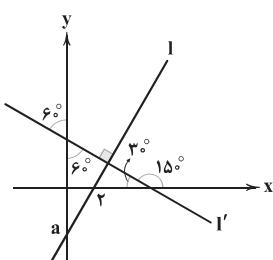
بنابراین 4 مثلث ایجاد شده همساحت‌اند و لذا:

$$S_{ABCD} = 4S_{OBC} \Rightarrow 12 = 4(\frac{1}{2} \times OB \times OC \times \sin \alpha)$$

$$\Rightarrow 12 = 2 \times 4 \times 3 \times \sin \alpha \Rightarrow 12 = 24 \sin \alpha \Rightarrow \sin \alpha = \frac{12}{24} = \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow \alpha = 30^\circ$$

۱ ۱۵

$$l = \tan 15^\circ = -\tan 30^\circ = -\frac{\sqrt{3}}{3}$$

$$\text{شیب خط } l' = -\frac{1}{\sqrt{3}} = -\frac{1}{\sqrt{3}}$$

حال با داشتن شیب خط l ($m = \sqrt{3}$) و نقطه $(2, 0)$ روی خط l معادله آن را می‌نویسیم:

$$y - y_0 = m(x - x_0) \Rightarrow y - 0 = \sqrt{3}(x - 2) \Rightarrow y = \sqrt{3}x - 2\sqrt{3}$$

محل تلاقی خط l با محور عرض x یعنی همان عرض از مبدأ خط است:
 $a = -2\sqrt{3}$

$$\frac{a_n}{a_r} = 243 \xrightarrow{a_n = a_1 r^{n-1}} \frac{a_1 r^n}{a_1 r^r} = r^5 \Rightarrow r^5 = 3^5 \Rightarrow r = 3 \quad (1)$$

$$a_r + a_\gamma = \frac{244}{3} \xrightarrow{a_n = a_1 r^{n-1}} a_1 r + a_1 r^6 = \frac{244}{3}$$

$$\Rightarrow a_1(r + r^6) = \frac{244}{3} \quad (2)$$

$$\xrightarrow{(1) \pm (2)} a_1(3 + r^6) = \frac{244}{3} \Rightarrow a_1(3 + 729) = \frac{244}{3}$$

$$\Rightarrow a_1 = \frac{\frac{244}{3}}{732} = \frac{1}{\frac{222}{3}} = \frac{1}{9}$$

$$\Rightarrow a_5 = a_1 r^4 = \frac{1}{9} \times 3^4 = \frac{81}{9} = 9$$

۴ ۱۱

$$\begin{matrix} -\frac{1}{\lambda}, & \boxed{}, & \boxed{}, & \boxed{}, & \boxed{}, & 128 \\ \downarrow & & & & & \downarrow \\ a_1 & & & & & a_6 \end{matrix}$$

$$\frac{a_6}{a_1} = r^5 \Rightarrow \frac{128}{-\frac{1}{\lambda}} = r^5 \Rightarrow r^5 = -128 \times \lambda = -2^7 \times 2^3$$

$$\Rightarrow r^5 = -2^1 \Rightarrow (-2^1)^5 = r = -2 = -4$$

$$\begin{aligned} &\Rightarrow -\frac{1}{\lambda} \times -4 = \frac{1}{2}, \quad \frac{1}{2} \times -4 = -2, \quad -2 \times -4 = 8 \\ &, \quad 8 \times -4 = -32 \end{aligned}$$

$$\Rightarrow \text{مجموع اعداد} = \frac{1}{2} + (-2) + 8 + (-32) = -25/5$$

روش اول: ۲ ۱۲

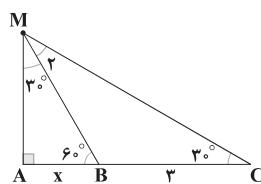
$$\tan \theta = \frac{1}{3} \Rightarrow \frac{\sin \theta}{\cos \theta} = \frac{1}{3} \Rightarrow \cos \theta = 3 \sin \theta \quad (*)$$

$$\begin{aligned} &\frac{\sin \theta - 2 \cos \theta}{2 \cos \theta + \sin \theta} \xrightarrow{(*)} \frac{\sin \theta - 2(3 \sin \theta)}{2(3 \sin \theta) + \sin \theta} = \frac{\sin \theta - 6 \sin \theta}{6 \sin \theta + \sin \theta} \\ &= \frac{-5 \sin \theta}{7 \sin \theta} = -\frac{5}{7} \end{aligned}$$

روش دوم: صورت و مخرج را بر $\cos \theta$ تقسیم می‌کنیم:

$$\frac{\sin \theta - 2 \cos \theta}{2 \cos \theta + \sin \theta} = \frac{\frac{\sin \theta}{\cos \theta} - 2}{2 + \frac{\sin \theta}{\cos \theta}} = \frac{\frac{1}{3} - 2}{2 + \frac{1}{3}} = \frac{-\frac{5}{3}}{\frac{7}{3}} = -\frac{5}{7}$$

۱ ۱۳

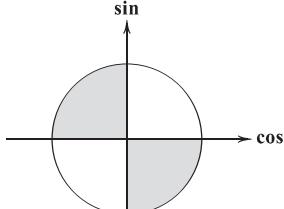
۲ ۱۹

$$\begin{aligned} \frac{(\sqrt{3+2\sqrt{2}} - \sqrt{3-2\sqrt{2}})^5}{\sqrt[5]{4\sqrt{2}}} &= \frac{(\sqrt{(1+\sqrt{2})^2} - \sqrt{(1-\sqrt{2})^2})^5}{\sqrt[5]{2^2 \times \sqrt{2}}} \\ &= \frac{(|1+\sqrt{2}| - |1-\sqrt{2}|)^5}{\sqrt[5]{((\sqrt{2})^2) \times \sqrt{2}}} = \frac{(1+\sqrt{2} - (\sqrt{2}-1))^5}{\sqrt[5]{(\sqrt{2})^2 \times \sqrt{2}}} \\ &= \frac{(1+\sqrt{2} - \sqrt{2} + 1)^5}{\sqrt[5]{(\sqrt{2})^2}} = \frac{2^5}{\sqrt{2}} = \frac{32\sqrt{2}}{2} = 16\sqrt{2} \end{aligned}$$

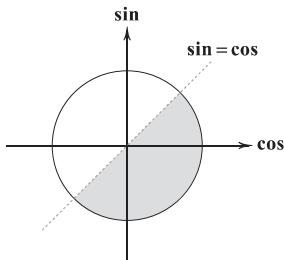
۳ ۲۰

$$\begin{aligned} a^5 &= -3125 = -5^5 = (-5)^5 \Rightarrow a = \sqrt[5]{(-5)^5} = -5 \\ b &= \sqrt[5]{144} = \sqrt[5]{12^2} = \sqrt{12} = \sqrt{4 \times 3} = 2\sqrt{3} \\ \Rightarrow a+b &= -5 + \frac{2\sqrt{3}}{5} = -5 + \sqrt{3} \end{aligned}$$

۳ ۱۶ آن‌ها منفی شده حتماً هر دو منفی بوده‌اند. $\tan \theta$ زمانی منفی است که θ در ربع دوم یا چهارم باشد:

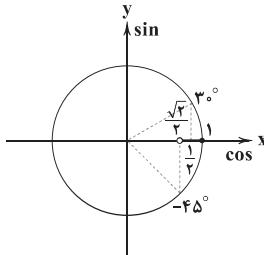

از طرفی چون $\sin \theta < \cos \theta$ است، پس θ در یکی از نواحی زیر است:

اشترایک ۲ ناحیه حاصل همان ربع چهارم است:

$$-180^\circ < \alpha < 120^\circ \xrightarrow{\div 4} -45^\circ < \frac{\alpha}{4} < 30^\circ$$

$$\begin{aligned} \Rightarrow \frac{\sqrt{2}}{2} &< \cos \frac{\alpha}{4} \leq 1 \\ \Rightarrow \frac{\sqrt{2}}{2} &< \frac{1-k}{\sqrt{2}} \leq 1 \xrightarrow{\times \sqrt{2}} \sqrt{2} < 2(1-k) \leq 2 \\ \Rightarrow \sqrt{2} &< 2-2k \leq 2 \xrightarrow{+(-2)} \sqrt{2}-2 < -2k \leq 2 \\ \xrightarrow{+(-2)} -2 &\leq k < \frac{\sqrt{2}-2}{-2} = \frac{2-\sqrt{2}}{2} \xrightarrow{\sqrt{2}=1/\sqrt{2}} -2 \leq k < -1/\sqrt{2} \end{aligned}$$

فقط مقدار صحیح (-2) را می‌تواند اختیار کند.

۴ ۱۸

$$\frac{\sin^4 \theta - \cos^4 \theta}{1 + \tan^2 \theta} = \frac{\overbrace{(\sin^2 \theta + \cos^2 \theta)(\sin^2 \theta - \cos^2 \theta)}^{1}}{1 + \tan^2 \theta}$$

به جای $\sin^2 \theta$ عبارت $(1 - \cos^2 \theta)$ و به جای $\cos^2 \theta$ عبارت

را قرار می‌دهیم:

$$\begin{aligned} \Rightarrow \text{حاصل} &= \frac{(\sin^2 \theta - \cos^2 \theta)}{\cos^2 \theta} = (\sin^2 \theta - \cos^2 \theta) \cdot \frac{1}{\cos^2 \theta} \\ &= (1 - 2(\frac{\sin^2 \theta}{\cos^2 \theta})) \cdot \frac{1}{\cos^2 \theta} = (1 - 2(\frac{1}{\cos^2 \theta})) \cdot \frac{1}{\cos^2 \theta} = (1 - 2(\frac{1}{5})) \cdot \frac{1}{5} = \frac{3}{25} \end{aligned}$$

۲۵ اندام‌های مرتبط با لوله‌گوارش شامل عدد براقی، کبد، کیسه صفرا و پانکراس است. فقط مورد «د» درست است.

بررسی موارد:

(الف) کیسه صفرا و لوزالمعده هر دو در ورود محظیات دارای بیکریات به روده و افزایش pH فضای درونی لوله‌گوارش نقش دارند، اما دقت کنید محظیات کیسه صفرا (مادة صفرا) در کبد ساخته می‌شوند، نه در خود کیسه صفرا.
 (ب) غدد براقی ترشحات خود را به دهان وارد می‌کنند که با پرده صفاق مرتبط نیست.
 (ج) منظور آنژیم‌های لیپاز می‌باشد. ساخت لیپاز فقط در مورد لوزالمعده صادق است.
 (د) همه اندام‌ها می‌توانند در ورود مواد به خون (نوعی بافت پیوندی) نقش داشته باشند.

۲۶ شبکهٔ یاختهٔ عصبی در لایهٔ ماهیچه‌ای و زیرمخاط دیده می‌شود. تمامی لایه‌های لوله‌گوارش، حاوی بافت پیوندی سست نیز هستند. بافت پیوندی سست دارای ماده زمینه‌ای شفاف، بی‌رنگ و چسبنده و مخلوطی از انواع مولکول‌های درشت، مانند گلیکوپروتئین است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) لایهٔ مخاطی لوله‌گوارش، در بخش‌های مختلف این لوله کارهای متفاوتی مانند جذب و ترشح را انجام می‌دهند. لایهٔ مخاطی حاوی بافت پوششی است ولی در همه انواع بافت‌های پوششی، لزوماً نمی‌توان اتصال تمامی یاخته‌ها به غشاء پایه را مشاهده کرد (غشاء پایه شبکه‌ای از رشته‌های پروتئینی و گلیکوپروتئینی است)، مثلاً در مری که بافت سنگفرشی چندلایه‌ای دارد، فقط یاخته‌های پایینی ترین لایه با غشاء پایه در تماس می‌باشند.

(۳) صفاق، اندام‌های داخل شکم را به هم متصل می‌کند، نه اندام‌های خارج شکم را.
 (۴) قسمت اول سؤال اشاره به لایهٔ ماهیچه‌ای لوله‌گوارش دارد. لایهٔ ماهیچه‌ای در بخش‌هایی از لوله‌گوارش مانند دهان، حلق، ابتدای مری و بندارهٔ خارجی مخرج از نوع مخطط و اسکلتی است. این یاخته‌ها چند هسته‌ای بوده و بنابراین تعداد هسته‌ها بیش از یاخته‌های لایهٔ ماهیچه‌ای در این بخش‌ها است.

۲۷ هیچ‌کدام از موارد به درستی بیان نشده‌اند.

بررسی موارد:

(الف) ریزکیسه‌ها محتوی موادی می‌باشند که باید برون‌رانی شوند. سطح خارجی ریزکیسه‌ها، معادل همان سطح داخلی غشاء یاخته بوده و بالعکس، بنابراین مولکول‌های انشعاب‌دار کربوهیدرات‌که فقط در سطح خارجی غشاء یاخته دیده می‌شوند، فقط در سطح داخلی ریزکیسه قابل مشاهده هستند.

(ب) درون‌بری و برون‌رانی، به همراه انتقال فعال، روش‌هایی هستند که در آن‌ها مصرف ATP قابل مشاهده می‌باشند. دقت کنید که درون‌بری و برون‌رانی در بعضی یاخته‌ها قابل مشاهده است، نه در هر یاخته‌ای.

(ج) در انتقال فعال مواد در خلاف جهت شبیه غلظت عبور می‌کنند. انرژی این فرایند می‌تواند از مولکول ATP حاصل شود، نه این‌که همواره از ATP باشد.
 (د) میتوکندری و هسته، بخش‌های دوغشایی یک یاختهٔ جانوری به حساب می‌آیند. تنها هستهٔ شکل، اندازه و کار یاخته را مشخص و فعالیت‌های آن را کنترل می‌کند.

زیست‌شناسی

۲۱ مطابق شکل ۲ صفحه ۳۶ کتاب زیست‌شناسی (۱)، برخی از

یاخته‌های ترشح‌کننده مادهٔ مخاطی دارای مزک (زوائد سیتوپلاسمی) نیستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در بینی، شبکه‌ای وسیع از رگ‌هایی با دیوارهٔ نازک وجود دارد که هوا را گرم می‌کند.

این رگ‌ها در سطح داخلی خود دارای یاخته‌های پوششی سنگفرشی می‌باشند.

(۲) در جاهای متعدد، بافت پوششی جبالک و مویرگ از غشای پایه مشترک استفاده می‌کنند. جبالک در بخش مبادله‌ای (نه هادی) دستگاه تنفس وجود دارد.

(۳) برخی از یاخته‌های لایهٔ مخاطی بخش هادی، مادهٔ مخاطی ترشح می‌کنند، این مادهٔ مخاطی موسین می‌باشد که ماهیت شیمیایی گلیکوپروتئینی دارد.

۲۲ با رسیدن غذا به حلق، بلع به شکل غیررادی، ادامه پیدا

می‌کند، اما همان‌طور که می‌دانید ماهیچه‌های دیوارهٔ دهان، حلق و ابتداء مری از نوع مخطط هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مطابق با شکل ۷ قسمت (الف) صفحه ۲۰ کتاب زیست‌شناسی (۱)، هنگام

بلع، حنجره به سمت بالا و ای‌گلوت به سمت پایین جایه‌جا شده و مانع ورود مواد غذایی به مجرای تنفسی می‌شود.

(۲) هنگام بلع مواد غذایی که با آنزیم‌های براق آمیخته شده است با فشار زبان به حلق (گذرگاهی ماهیچه‌ای) وارد می‌شود.

(۳) هنگام بلع فعالیت مرکز تنفسی که در بصل النخاع قرار دارد، مهار می‌شود.

۲۳ موارد «ب» و «ج» در ارتباط با اسمز صادق است.

بررسی موارد:

(الف) در اسمز، مولکول‌های آب بیشتر به سمت محلول غلیظ (دارای فشار اسمزی بیشتر) جایه‌جا می‌شوند، بنابراین مولکول‌های آب از محلول رقیق به غلیظ جایه‌جا می‌شوند.

(ب) در اسمز، مولکول‌های آب می‌توانند از فضای بین فسفولیپیدهای غشا و یا با استفاده از پروتئین‌های غشا جایه‌جا شوند.

(ج) تغییرات دما با اثر بر انرژی مولکول‌های آب، بر سرعت فرایند اسمز تأثیر می‌گذارد.

(د) در انسان سالم، فشار اسمزی مایع اطراف یاخته‌ها تقریباً مشابه درون آن‌هاست، در نتیجه آب بیش از حد وارد نمی‌شود و یاخته‌ها از خطر تورم و ترکیدن حفظ می‌شوند.

۲۴ منظور صورت سؤال، انتشار ساده، انتشار تسهیل شده و اسمز

است. در هر سه مورد، با گذشت زمان، به علت کاهش اختلاف غلظت دو محیط، سرعت جایه‌جایی ذرات از غشا کاهش می‌باید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در انتشار ساده، پروتئین‌های سراسری نقش ندارند.

(۲) در انتشار تسهیل شده، ذرات در تماس با بخش‌های آبگریز فسفولیپیدهای غشا قرار نمی‌گیرند، زیرا از درون کانال‌های پروتئینی عبور می‌کنند.

(۳) در سه روش بیان شده، ذرات با استفاده از انرژی جنبشی خود جایه‌جا می‌شوند.

۳) نیاز مردم جهان به انرژی در حال افزایش است. بیشترین نیاز کنونی جهان به انرژی از منابع فسیلی، مانند نفت، گاز و بنزین تأمین می‌شود، که سوختهای فسیلی موجب افزایش کربن دی‌اکسید جو، آلودگی هوا و در نهایت باعث گرماشی زمین می‌شوند.

۴) میزان خدمات هر بومسازگان به میزان تولیدکنندگان آن بستگی دارد. پایدار کردن بومسازگان‌ها به طوری که حتی در صورت تغییر اقلیم، تغییر چندانی در مقدار تولیدکنندگی آن را روی نهاده، موجب ارتقای کیفیت زندگی انسان می‌شود.

۲ ۳۲ موارد «ب» و «ج» درست هستند.

بررسی موارد:

(الف) هیدر جانور است. جانوران، پریاخته‌ای هستند. بعضی از پریاخته‌های پوشاننده کیسه‌گوارشی، تاک (زاده بیرون زده از پریاخته) دارند و سرتاسر سطح پارامسی را مژک (زاده بیرون زده) پوشانده است. دقت کنید پارامسی تک پریاخته است.

مبانی زیست‌شناسی:

۱- جانداران از تک پریاخته تا پریاخته را در بر می‌گیرند که شامل پروکاریوت و یوکاریوت هستند.

۲- همه پروکاریوت‌ها (باکتری‌ها) تک پریاخته‌ای هستند.

۳- هر یوکاریوتی پریاخته‌ای نیست (پارامسی و اوکلنا).

۴- هر جانوری پریاخته‌ای است.

۵- هر پریاخته‌ای جانور نیست (گیاهان، جلیک‌ها مانند اسپیروژیر و بعضی قارچ‌ها). ب، ج و (د) لیزوژوم چیست؟ کیسه‌ای حاوی آنزیم‌های متعدد برای تجزیه مواد پارامسی از آغازیان است و با حرکت مژک‌ها، غذا را از محیط به حفره دهانی منتقل می‌کند. در انتهای حفره، کیسه‌ای غشایی به نام واکوئول غذایی تشکیل می‌شود. واکوئول غذایی درون سیتوپلاسم حرکت می‌کند. لیزوژوم به واکوئول می‌پیوندد و آنزیم‌های خود را به درون آن آزاد می‌کند. در نتیجه واکوئول گوارشی تشکیل می‌شود. مواد گوارش را از این واکوئول (واکوئول غذایی) که تبدیل به واکوئول گوارشی شد، پس می‌مانند، به این واکوئول (واکوئول غذایی) که تبدیل به واکوئول گوارشی شد، پس واکوئول جدیدی ساخته نمی‌شود و همه همان واکوئول غذایی اولیه هستند)، واکوئول دفعی می‌گویند. محتویات این واکوئول از اه متفاوت دفعی پریاخته خارج می‌شود.

گوارش در جانوری مانند هیدر در کیسه‌ای به نام حفره گوارشی انجام می‌شود. این حفره فقط یک سوراخ برای ورود و خروج مواد دارد. پریاخته‌های در این حفره، آنزیم‌هایی ترشح می‌کنند که فرایند گوارش برون پریاخته‌ای را آغاز می‌کنند. پریاخته‌های این حفره، ذرهای غذایی را با درون بری دریافت می‌کنند، سپس فرایند گوارش به صورت درون پریاخته‌ای (توسط کیسه‌ای حاوی آنزیم‌های متعدد به این لیزوژوم) در حفره گوارشی ادامه می‌پاید.

نتیجه‌گیری: مورد «د» یعنی حرکت دوجهته غذا با توجه به توضیحات و شکل ۱۸ و ۱۹ صفحه ۳۰ کتاب زیست‌شناسی (۱) فقط در هیدر دیده می‌شود و هر دو دارای لیزوژوم هستند مورد «ب».

اما مورد «ج»، کیسه‌های روی هم قرار گرفته می‌تواند اندامکی به اسم جسم گلزی باشد، از道 طریق می‌توان نتیجه گرفت که پارامسی و پریاخته‌های هیدر جسم گلزی دارند، اول این‌که این جانداران یوکاریوت هستند و چون میتوکندری و هسته و لیزوژوم ... دارند، پس جسم گلزی هم دارند. دوم این‌که این جانداران هر دو آنزیم‌های گوارشی برای هضم و تجزیه مواد دارند (همه آنزیم‌ها به غیر از rRNA پروتئینی هستند) و با توجه به شکل ۹ صفحه ۱۱ کتاب زیست‌شناسی (۱) ریبوژوم که مسئول بروتین‌سازی است در میتوکندری، هسته، سیتوپلاسم و سطح شبکه آندوبلاسمی زبر (در گیاهان کلروپلاست هم ریبوژوم دارد) قرار دارند. وظيفة جسم گلزی در بسته‌بندی مواد و ترشح آن‌هاست، پس این آنزیم‌ها از جسم گلزی باید عبور کنند.

۱ ۲۸ در واکنش تنفس پریاخته‌ای به دنبال مصرف اکسیژن و گلوکز به همراه ADP و P_i می‌توان تولید کردن دی‌اکسید، آب و ATP را مشاهده کرد بنابراین در این واکنش، ترکیب فسفات‌دار مصرف (ADP) و تولید (ATP) می‌گردد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) فرایند جدا کردن دو مونوساکارید، آبکافت است که با مصرف مولکول آب همراه می‌باشد. در واکنش تنفس پریاخته‌ای، مولکول آب جزو محصولات است.

۳) گلوکز، کربوهیدرات مصرفی در تنفس پریاخته‌ای است و می‌تواند در کبد به صورت پلی‌ساکارید گلیکوژن ذخیره شود.

۴) کربن دی‌اکسید یکی از محصولات این واکنش است. CO₂ می‌تواند به عنوان پیش‌ماده آنزیم کربنیک اندیراز موجود در گویجه قرمز محسوب شود.

۳ ۲۹ منظور صورت سؤال، ملخ است که جذب اصلی در معده‌اش صورت می‌گیرد. مطابق شکل لوله گوارش ملخ، می‌توان دریافت کرد که در محل اتصال روده به راست‌روده جانور، خمیدگی و پیچ خورده‌گی ایجاد می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) منظور غدد برازی هستند که در سطح پایین تری از چینه‌دان قرار دارند.

۲) روده ملخ ضخامت غیریکنواخت دارد و می‌تواند محل جذب آب باشد.

۴) گوارش مکانیکی در پیش‌معده ملخ تمام می‌شود، نه در معده. پیش‌معده دندانه‌هایی دارد که به خرد شدن بیشتر (گوارش مکانیکی) کمک می‌کنند.

۴ ۳۰ پایان گوارش شیمیابی تمامی مولکول‌ها در روده باریک اتفاق می‌افتد. روده باریک پیش از روده بزرگ قرار دارد و در روده بزرگ به علت جذب آب مدفوع، فشار اسمزی محتویات آن افزایش می‌باشد (فشار اسمزی به معنای تمایل به جذب آب است و فشار اسمزی یک محلول بستگی به غلظت آن دارد، هر قدر محلول غلظیتر باشد، فشار اسمزی آن نیز بیشتر خواهد بود).

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) معده محل آغاز گوارش شیمیابی پروتئین‌ها است. معده پس از مری قرار گرفته است. دقت کنید که در مری، کیموس نداریم و کیموس در معده برای اولین بار تشکیل می‌شود.

۲) محل تکمیل و پایان گوارش شیمیابی تمامی مولکول‌ها در روده باریک است که پس از معده قرار گرفته است. در معده، چین خورده‌گی‌های دیواره با ورود غذا باز می‌شوند و کاهش می‌باشد، بنابراین چین خورده‌گی‌های آن دائمی نیست.

۳) محل آغاز گوارش مکانیکی در دهان با فرایند جویدن است. دهان پیش از حلق قرار گرفته است. توجه کنید که آنزیم‌های ترشح شده در دهان می‌توانند همراه غذا به حلق رفته و در آن جای نیز دیده شوند.

۱ ۳۱ باید توجه داشته باشید که در محدوده علوم زیست‌شناسی، تأمین انرژی‌های تجدیدپذیر همانند ارتباط گیاهان با محیط زیست (زیست‌شناسی در خدمت انسان برای تأمین غذای سالم و کافی) بررسی می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) به تارگی، روشی برای تشخیص و درمان بیماری‌ها در حال گسترش است که پژوهشکی شخصی نام دارد. پژوهشکان در پژوهشکی شخصی برای تشخیص و درمان بیماری‌ها علاوه‌بر بررسی وضعیت بیمار، با بررسی اطلاعاتی که در دنای (DNA) هر فرد وجود دارد، روش‌های درمانی و دارویی خاص هر فرد را طراحی می‌کنند.

بررسی سایر گُزینه‌ها:

(۱) مالتوز از پیوند بین دو گلکوکت تشکیل می‌شود، در حالی‌که لاکتوز دی‌ساکارید دیگری است که به قند شیر نیز معروف است.

(۲) سلولز ساخته شده در گیاهان در کاغذسازی و تولید انواعی از پارچه‌ها به کار می‌رود. این پلی‌ساکارید در جانوران ساخته نمی‌شود.

سلولز ← در گیاهان
نوع پلی‌ساکارید { نشاسته ← در گیاهان و جلبک‌ها
گلیکوژن ← در جانوران و قارچ‌ها

(۳) هر تری‌گلیسرید از یک مولکول گلیسرول و سه (نه دو) اسید چرب تشکیل شده است.

۲ بررسی گُزینه‌ها:

(۱) گروهی از لیپوپروتئین‌ها، کلسترول کمی (نه زیاد) دارند و به آن‌ها لیپوپروتئین پرچگال (HDL) می‌گویند.

(۲) در گروهی دیگر، پروتئین از کلسترول کمتر است که لیپوپروتئین کم‌چگال (LDL) نام دارد.

(۳) و (۴) زیاد بودن لیپوپروتئین پرچگال نسبت به کم‌چگال، احتمال رسوب کلسترول در دیواره سرخرگ‌ها را کاهش می‌دهد. چاقی، کم‌تحرکی و مصرف بیش از حد کلسترول، میزان لیپوپروتئین‌های کم‌چگال را افزایش می‌دهد.

(۱) ۳۹ هیچ‌کدام از موارد، عبارت سؤال را به درستی تکمیل نمی‌کند. تعیین وزن مناسب براساس شاخص توده بدنی برای افراد بیشتر از بیست سال است. از آن‌جا که افراد کمتر از بیست سال در سن رشد قرار دارند، برای بررسی مناسب بودن وزن این افراد، شاخص توده بدنی آن‌ها را با افراد همسن و هم‌جنس، مقایسه می‌کنند.

۲ بررسی گُزینه‌ها:

(۱) حرکات کرمی در حلق بدون تأثیر شبکه عصبی روده‌ای انجام می‌شود، اما حرکت قطعه‌قطعه‌کننده که تنها در روده صورت می‌گیرد وابسته به فعالیت این شبکه است.

(۲) در معده حرکات کرمی برخلاف حرکت قطعه‌قطعه‌کننده صورت می‌گیرد. حرکت کرمی کیموس را پیش می‌برد.

(۳) در دهان حرکات قطعه‌قطعه‌کننده انجام نمی‌شود.

(۴) در روده باریک هر دو حرکت در مخلوط شدن مواد غذایی با شیره‌های گوارشی نقش دارند.

۳ بررسی گُزینه‌ها:

(۱) در بدن یک انسان سالم و طبیعی، هر دو نوع لیپوپروتئین کم‌چگال (LDL) و پرچگال (HDL) وجود دارد.

(۲) میزان لیپوپروتئین‌های کم‌چگال (LDL) در اثر کم‌تحرکی افزایش می‌یابد. در این لیپوپروتئین‌ها، کلسترول به میزان بیشتری نسبت به پروتئین وجود دارد.

(۳) در بدن انسان سالم و طبیعی، لیپوپروتئین‌های پرچگال (HDL) در مقایسه با لیپوپروتئین‌های کم‌چگال (LDL)، غلظت بیشتری در خون دارد.

(۴) لیپوپروتئین‌هایی که در کبد ساخته می‌شوند در نهایت وارد سیاهرگ فوق‌کبدی می‌شوند (نه سیاهرگ باب).

۴ ۳۴ یاخته‌های کناری غده‌ای معده:

می‌کنند که برای جذب ویتامین B_{12} الزامی است. ویتامین B_{12} برای ساختن گوچه‌های قرمز در مغز استخوان لازم است.

بررسی سایر گُزینه‌ها:

(۱) ۳۵ هورمون‌ها به داخل خون می‌ریزند، نه به درون محوطه معده. گاسترین محرك ترشح آنزیم و اسید در معده است.

(۲) یاخته‌های سازنده HCl در عدد همه نقاط معده (نه فقط مجاور پیلو) قرار دارند. این اسید آغازگر تبدیل پپسیتوژن به پپسین فعال است.

(۴) با ورود غذا به معده، چین‌خوردگی‌های دیواره معده باز می‌شوند تا غذا در این اندام کیسه‌ای شکل ذخیره شود.

۵ فقط مورد «ب»، عبارت سؤال را به درستی تکمیل می‌کند:**بررسی موارد:**

(الف) اول این‌که توانایی تولیدمثل ویژگی جانداران طبیعی است و هم‌چنین دقت کنید گروهی از جانداران، زاده‌هایی کاملاً شبیه خود را ایجاد می‌کنند.

(ب) هر جانداری بخشی از انرژی دریافتی را به صورت گرما آزاد می‌کند.

(ج) گروهی از جانداران مانند باکتری‌ها، تک‌یاخته‌ای هستند.

(د) گروهی از جانداران مانند باکتری‌ها، هسته ندارند.

۶ بررسی گُزینه‌ها:

(۱) شبکه آندوپلاسمی صاف فاقد رنانت می‌باشد. فقط شبکه آندوپلاسمی زیر در اتصال مستقیم با هسته قرار دارد.

(۲) هسته و میتوکندری (راکیزه)، اندامک‌های دوغشایی هستند. بیشتر یاخته‌های بدن انسان تک‌هسته‌ای می‌باشند.

(۳) هسته دارای پوششی منفرد می‌باشد. در هسته، دنا قرار دارد که نوعی نوکلئیک اسید است.

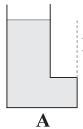
(۴) ریزکیسه‌های حاوی پروتئین از شبکه آندوپلاسمی به دستگاه گلزاری منتقل می‌شوند. دستگاه گلزاری در بسته‌بندی مواد و ترشح آن‌ها به خارج از یاخته نقش دارد.

۷ نوعی مولکول زیستی که:

به قند شیر معروف است: لاکتوز
از پلی‌ساکاریدهای مهم در طبیعت است: سلولز
در ذخیره انرژی نقش مهمی دارد: تری‌گلیسرید
بخش اصلی تشکیل‌دهنده غشای یاخته‌ای است: فسفولیپید
را ساختار فسفولیپیدها شبیه تری‌گلیسریدها است.

۴) حجم مایع موجود در ظرف D کمتر از مقدار Ah است، بنابراین:

$$Ah > V \Rightarrow F > W$$

با توجه به رابطه فشار داریم: ۴۵

$$P = \frac{F}{A} \xrightarrow{F=mg} P = \frac{mg}{\pi r^2}$$

$$\Rightarrow \frac{P_A}{P_B} = \frac{m_A g}{m_B g} \times \left(\frac{r_B}{r_A}\right)^2 \xrightarrow{m_A g = m_B g} \frac{P_A}{P_B} = 1 \times (2)^2 = 4$$

۳) فشار کل حاصل از دو مایع در کف ظرف، برابر با مجموع فشار

آب و فشار رونگ است، بنابراین:

$$\text{رونگ} + \text{آب} = P_{\text{کل}} \xrightarrow{P = \rho gh} \text{رونگ} + P_{\text{آب}} = P_{\text{کل}}$$

$$\Rightarrow 2000 = (1 \times 1000) \times 10 \times \frac{1}{100} \Rightarrow P_{\text{رونگ}} = 1000 \text{ Pa}$$

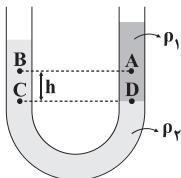
$$\Rightarrow \frac{m \times g}{A} = 1000 \Rightarrow \frac{m \times 10}{20 \times 10^{-4}} = 1000 \Rightarrow m = 0.2 \text{ kg}$$

$$\Rightarrow m = 200 \text{ g}$$

۱) می‌دانیم در حالتی که دو مایع موجود در لوله U شکل، حجمی

نزدیک به هم داشته باشند، مایع چگال‌تر، قسمت زیرین لوله را اشغال می‌کند.
بنابراین: $\rho_2 > \rho_1$

مطابق شکل زیر، دو نقطه همتراز C و D داخل مایع ساکن با چگالی ρ_2 قرار دارند، پس فشار این دو نقطه با هم برابر است.

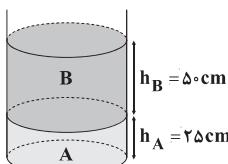

$$\begin{cases} P_C = P_D \Rightarrow P_B + \rho_2 gh = P_A + \rho_1 gh \\ \rho_2 > \rho_1 \Rightarrow \rho_2 gh > \rho_1 gh \end{cases} \Rightarrow P_B < P_A$$

فرض کنید دو مایع، مخلوط‌نشدنی باشند، یعنی مطلق شکل زیر،

از مجموع 75 cm ارتفاع مخلوط، $\frac{1}{3}$ ارتفاع را مایع A و $\frac{2}{3}$ ارتفاع را مایع

تشکیل می‌دهد. در این حالت فشار حاصل از مخلوط بر کف ظرف برابر است با:

$$P_{\text{مخلوط}} = P_A + P_B \Rightarrow P_{\text{مخلوط}} = \rho_A gh_A + \rho_B gh_B$$

$$\Rightarrow P_{\text{مخلوط}} = 1200 \times 10 \times \frac{25}{100} + 600 \times 10 \times \frac{50}{100} \\ = 3000 + 3000 = 6000 \text{ Pa}$$

فیزیک

۲) هرگاه یک لوله موبین را درون ظرفی حاوی مایع فرو ببریم، اگر نیروی هم‌چسبی بین مولکول‌های مایع از نیروی دگرچسبی بین مولکول‌های مایع و شیشه کم‌تر باشد، مایع درون لوله موبین بالا رفته و از سطح مایع درون ظرف بالاتر می‌رود و اگر نیروی هم‌چسبی بین مولکول‌های مایع از نیروی دگرچسبی بین مولکول‌های مایع و شیشه بیشتر باشد، مایع درون لوله موبین پایین‌تر از سطح مایع درون ظرف قرار می‌گیرد، بنابراین ظرف A محتوی جیوه و ظرف B محتوی آب است و هر چه قطر لوله‌ها کم‌تر شود، فاصله سطح مایع درون لوله‌ها از سطح مایع درون ظرف بیشتر شده و h افزایش می‌یابد.

۴) فشار یک کمیت نزدیکی است و فشار کل در عمق h از سطح آزاد یک مایع، ناشی از فشار هوا و فشار آن مایع است و از رابطه $P = P_0 + \rho gh$ به دست می‌آید، بنابراین فشار در عمق h یک مایع به سطح مقطع ظرف بستگی ندارد. از رابطه $P = P_0 + \rho gh$ برای محاسبه فشار در عمق h از مایعات ساکن و متعادل استفاده می‌شود، بنابراین بر هر یک از سطوح جسم که در داخل یک مایع ساکن قرار گرفته است، از طرف مایع، نیرو وارد می‌شود ($F = PA$ ، پس گزینه (۴) نادرست است.

۲) با توجه به رابطه فشار داریم: ۴۳

$$P = \frac{F}{A} \Rightarrow F = PA \xrightarrow{P = \rho gh} F = \rho ghA$$

بنابراین اندازه نیروی وارد بر کف ظرف از طرف مایع با حاصل ضرب مستقيمه دارد و در ظروف با مایع یکسان، ظرفی که مقدار hA برای آن بزرگ‌تر است، اندازه نیروی وارد بر کف ظرف از طرف مایع نیز برای آن بیشتر است.

$$(1) : h_1 A_1 = 20 \times 5 = 100$$

$$(2) : h_2 A_2 = 25 \times 4 = 100$$

$$(3) : h_3 A_3 = 20 \times 6 = 120$$

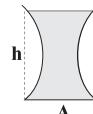
$$\Rightarrow F_3 > F_2 = F_1$$

۲) نیروی ناشی از مایع بر کف ظرف از رابطه $F = \rho ghA$ به

دست می‌آید و وزن مایع از رابطه $W = mg = \rho Vg$ مایع به دست می‌آید. در واقع مقایسه بین F و W، مقایسه بین Ah و V است.

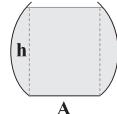
بررسی گزینه‌ها:

(۱) حجم مایع موجود در ظرف A کمتر از مقدار Ah است، بنابراین:

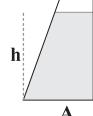
$$Ah > V \Rightarrow F > W$$

(۲) حجم مایع موجود در ظرف B بیشتر از مقدار Ah است، بنابراین:

$$Ah < V \Rightarrow F < W$$

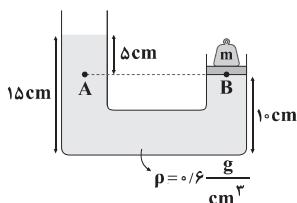
(۳) حجم مایع موجود در ظرف C کمتر از مقدار Ah است، بنابراین:

$$Ah > V \Rightarrow F > W$$

۲ ۵۲ با توجه به نقاط هم‌تراز A و B داریم:

$$\begin{aligned} P_A = P_B &\Rightarrow P_0 + \rho gh = P_0 + \frac{mg}{A} \Rightarrow \rho gh = \frac{mg}{A} \\ &\Rightarrow 600 \times 10 \times \frac{5}{100} = \frac{m \times 10}{5 \times 10^{-4}} \Rightarrow 300 = \frac{10m}{5 \times 10^{-4}} \\ &\Rightarrow m = 150 \times 10^{-4} \text{ kg} = 15 \text{ g} \end{aligned}$$

برای به دست آوردن تغییرات اندازه نیروی وارد بر کف ظرف ۳

باید تغییرات ارتفاع آب را به دست آوریم.

$$\text{حجم قسمت باریک ظرف} = 10 \times 5 = 50 \text{ cm}^3$$

حجم قسمت باریک ظرف، کمتر از حجم آب تخلیه شده است، پس سطح آب در حالت جدید به قسمت باریک ظرف نمی‌رسد، بنابراین ارتفاع ثانویه آب برابر است با:

$$\text{حجم آبی که از قسمت بزرگ ظرف خالی شده است} = 110 - 50 = 60 \text{ cm}^3$$

پس تغییرات ارتفاع آب در قسمت بزرگ ظرف برابر است با:

$$V_{\text{کف}} = A_{\text{کف}} h \Rightarrow 60 = 4 \times h \Rightarrow h = \frac{60}{4} = \frac{3}{2} = 15 \text{ cm}$$

پس کل تغییرات ارتفاع آب نسبت به حالت اولیه برابر است با:

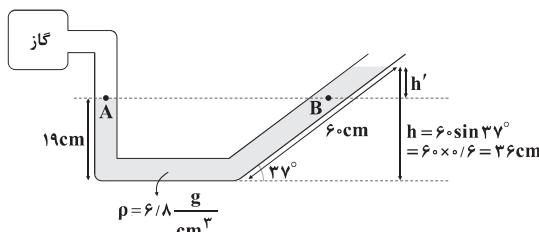
$$\Delta h = 5 + 15 = 20 \text{ cm}$$

پس تغییرات اندازه نیروی وارد بر کف ظرف نسبت به حالت اولیه برابر است با:

$$\Delta F = \rho g A_{\text{کف}} \Delta h$$

$$\Rightarrow \Delta F = 10^3 \times 10 \times 40 \times 10^{-4} \times 6 / 5 \times 10^{-2} = 24 \text{ N}$$

۲ ۵۴ با توجه به نقاط هم‌فشار A و B داریم:

$$\begin{aligned} P_A = P_B &\Rightarrow P_{\text{غاز}} = \rho g h' + P_0 \Rightarrow P_{\text{غاز}} - P_0 = \rho g h' \Rightarrow P_g = \rho g h' \\ &\Rightarrow P_g = 6/8 \times 10^3 \times 10 \times (36 - 19) \times 10^{-2} \\ &\Rightarrow P_g = 6/8 \times 17 \times 10^3 = 11560 \text{ Pa} \end{aligned}$$

حال فشار را بر حسب سانتی متر جیوه محاسبه می‌کنیم:

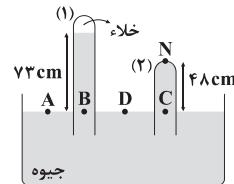
$$P = \rho_{\text{جیوه}} g h \Rightarrow 11560 = 13600 \times 10 \times h_{\text{جیوه}}$$

$$\Rightarrow h_{\text{جیوه}} = 0.85 \text{ m} = 8.5 \text{ cm}$$

$$P_g = 8.5 \text{ cmHg}$$

بنابراین:

۳ ۴۹ با توجه به نقاط هم‌تراز A و B داریم:

$$P_A = P_B \Rightarrow P_0 = 73 \text{ cmHg}$$

با توجه به نقاط هم‌تراز C و D، فشار در نقطه N واقع در انتهای لوله (۲) برابر است با:
 $P_C = P_D \Rightarrow P'_N + P_N = P_0 \Rightarrow 48 + P_N = 73 \Rightarrow P_N = 25 \text{ cmHg}$

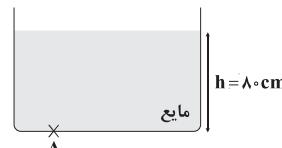
حال فشار را بر حسب پاسکال محاسبه می‌کنیم:

$$\begin{aligned} P_N &= \rho_{\text{جیوه}} g h \Rightarrow P_N = 13600 \times 10 \times \frac{25}{100} \\ &\Rightarrow P_N = 34000 \text{ Pa} = 34 \text{ kPa} \end{aligned}$$

فاصله نقطه موردنظر از کف ظرف است، بنابراین با توجه به نمودار داده شده در صورت سؤال، ارتفاع مایع درون ظرف برابر با ۸۰ cm است.
 فشار مایع در کف ظرف برابر با ۱۰ cmHg است.

فشار حاصل از مایع در کف ظرف را بر حسب پاسکال محاسبه می‌کنیم:

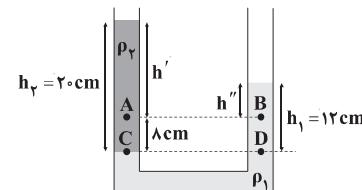
$$P_A = \rho_{\text{جیوه}} g h \Rightarrow P_A = 13600 \times 10 \times \frac{10}{100} = 13600 \text{ Pa}$$

در نتیجه داریم:

$$P_A = \rho_{\text{مایع}} g h \Rightarrow 13600 = \rho_{\text{مایع}} \times 10 \times \frac{10}{100} \Rightarrow \rho_{\text{مایع}} = 1700 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$$

۲ ۵۱ با توجه به نقاط هم‌تراز C و D داریم:

$$P_C = P_D \Rightarrow \rho_Y g h_Y = \rho_1 g h_1 \Rightarrow \rho_Y h_Y = \rho_1 h_1 \Rightarrow \rho_Y \times 70 = \rho_1 \times 12$$

$$\Rightarrow \rho_Y = 5/1 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$$

فشار در نقطه A و B برابر است با:

$$\begin{cases} P_A = \rho_Y g h' + P_0 \\ P_B = \rho_1 g h'' + P_0 \end{cases} \Rightarrow P_A - P_B = \rho_Y g h' - \rho_1 g h''$$

$$\Rightarrow P_A - P_B = 5/1 \times 10^3 \times 10 \times \frac{12}{100} - 1/5 \times 10^3 \times 10 \times \frac{4}{100}$$

$$\Rightarrow P_A - P_B = 6/12 \times 10^3 - 3/4 \times 10^3 = 2720 \text{ Pa}$$

حال فشار را بر حسب سانتی متر جیوه به دست می‌آوریم:

$$P = \rho_{\text{جیوه}} g h \Rightarrow 2720 = 13600 \times 10 \times h_{\text{جیوه}}$$

$$\Rightarrow h_{\text{جیوه}} = 0.2 \text{ m} = 2 \text{ cm}$$

بنابراین اختلاف فشار بین دو نقطه A و B برابر با 2 cmHg است.

نسبت خواسته شده برابر است با:

$$\rho_Y = \frac{2\rho_A \rho_B}{\rho_A + \rho_B} = \frac{4\rho_A \rho_B}{(\rho_A + \rho_B)^2}$$

۳۵۸ ابعاد استخر و آجر را بر حسب متر به دست آورده و سپس
حجم هر کدام را محاسبه می کنیم:

$$\begin{aligned} a' &= ۰/۴ hm \times \frac{۱۰^۲ m}{1 hm} = ۴۰ m \\ b' &= ۴۰ dam \times \frac{۱۰ m}{1 dam} = ۴۰۰ m \\ c' &= ۳۰ \times ۱۰^{-۶} Mm \times \frac{۱۰^۶ m}{1 Mm} = ۳۰ m \\ \Rightarrow V_{\text{استخر}} &= a' \times b' \times c' = ۴۰ \times ۴۰۰ \times ۳۰ = ۴۸ \times 10^۴ m^۳ \\ a &= ۴۰ cm \times \frac{۱۰^{-۲} m}{1 cm} = ۴ \times 10^{-۱} m \\ b &= ۵ dm \times \frac{۱0^{-1} m}{1 dm} = ۵ \times 10^{-۱} m \\ c &= ۳۰۰ mm \times \frac{۱0^{-۳} m}{1 mm} = ۳ \times 10^{-۱} m \\ \Rightarrow V_{\text{آجر}} &= a \times b \times c = ۴ \times 10^{-۱} \times ۵ \times 10^{-۱} \times ۳ \times 10^{-۱} = ۶ \times 10^{-۲} m^۳ \end{aligned}$$

$$\frac{V}{V_{\text{آجر}}} = \frac{۴۸ \times 10^۴}{6 \times 10^{-۲}} = 8 \times 10^۶$$

بنابراین تعداد آجرها برابر است با:

حجم ماده A برابر است با:

$$A: \rho_A = \frac{m_A}{V_A} \Rightarrow V_A = \frac{m_A}{\rho_A} = \frac{600}{20} = 30 \text{ cm}^3$$

حجم ماده B برابر است با:

$$B: \rho_B = \frac{m_B}{V_B} \Rightarrow m_B = \rho_B V_B = 7/5 \times 40 = 300 \text{ g}$$

طبق اصل پایستگی جرم داریم:

$$m_{\text{آلیاز}} = m_A + m_B = 600 + 300 = 900 \text{ g}$$

بنابراین حجم آلیاز برابر است با:

$$\rho_{\text{آلیاز}} = \frac{m_{\text{آلیاز}}}{V_{\text{آلیاز}}} = \frac{900}{15} = 60 \text{ cm}^3$$

اگر کاهش حجمی رخ نمی داد، حجم آلیاز برابر بود با:

$$V_{\text{آلیاز}} = V_A + V_B = 30 + 40 = 70 \text{ cm}^3$$

بنابراین میزان کاهش حجم برابر است با:

$$\Delta V = 70 - 60 = 10 \text{ cm}^3$$

۳۶ هر چه چگالی مایعی نسبت به یک سوخت شعلهور، کمتر باشد، برای خاموش کردن آن مناسب‌تر است، زیرا به یک سبکی (چگالی کم) بر روی سوخت نمودار قرار گرفته و مانع از رسیدن هوا به آن می‌شود. از طرفی می‌دانیم شبی نمودار حجم بر حسب جرم یک ماده که آن را با a نشان می‌دهیم، عکس چگالی آن ماده است، پس داریم:

$$a_A < a_B \Rightarrow \rho_A < \rho_B \Rightarrow \rho_A < \rho_{\text{آلیاز}} < \rho_{\text{بنزن}}$$

پس چگالی مایع B از چگالی هر دو سوخت گازوئیل و بنزن کمتر است، در نتیجه مایع B برای خاموش کردن هر دو سوخت مناسب است.

۴۵۵ فشار در نقطه A برابر است با:

$$P_A = \rho_A gh_A + P_0 \Rightarrow P_A = 1000 \times 10 \times \frac{10}{100} + 9/9 \times 10^4$$

$$\Rightarrow P_A = 1000 + 9/9 \times 10^4 = 0/1 \times 10^4 + 9/9 \times 10^4 = 10 \times 10^4 \text{ Pa}$$

فشار در نقطه B برابر است با:

$$P_B = \rho_B gh_B + P_0 \Rightarrow P_B = 1000 \times 10 \times \frac{6}{100} + 9/9 \times 10^4$$

$$\Rightarrow P_B = 6000 + 9/9 \times 10^4 = 0/6 \times 10^4 + 9/9 \times 10^4 = 10/5 \times 10^4 \text{ Pa}$$

۴۵۶ نسبت خواسته شده برابر است با: ابتدا باید دقت شود، آن اندازه‌گیری دقیق‌تر است که مقادیر

کوچک‌تری را بتواند اندازه‌گیری کند. از طرفی می‌دانیم که دقت اندازه‌گیری در دستگاه‌های اندازه‌گیری دیجیتال برابر با مرتبه آخرین رقمی است که آن دستگاه می‌خواند، بنابراین برای برسی راحت‌تر، مرتبه آخرین رقم سمت راست در اندازه‌گیری‌های داده شده را بر حسب متر به دست می‌آوریم:

بررسی عبارتها:۴۵۷ ۰/۰ ۱ km: مرتبه آخرین رقم سمت راست $\underline{6/49}$ km

$$\Rightarrow ۰/۰ ۱ km = ۰/۰ ۱ \times 10^3 \text{ m} = ۱۰ \text{ m}$$

۰/۰ ۱ cm: مرتبه آخرین رقم سمت راست $\underline{6/49} \times 10^6$ mm

$$\Rightarrow ۰/۰ ۱ \times 10^6 \text{ mm} = ۰/۰ ۰ ۱ \times 10^6 \times 10^{-3} \text{ m} = ۱ \text{ m}$$

۰/۰ ۰ ۱ cm: مرتبه آخرین رقم سمت راست $\underline{6/49} \times 10^3$ m

$$\Rightarrow ۱ cm = ۱ \times 10^{-2} \text{ m} = ۱0^{-2} \text{ m}$$

۰/۰ ۰ ۰ ۱ cm: مرتبه آخرین رقم سمت راست $\underline{6/49} \times 10^0$ m

$$\Rightarrow ۰/۰ ۰ ۰ ۱ \times 10^0 \text{ m} = ۱0^{-1} \text{ m}$$

بنابراین مرتبه آخرین رقم سمت راست در عبارت «الف» از همه بزرگ‌تر است و در نتیجه دقت اندازه‌گیری در آن از همه کمتر می‌باشد.

۵۷ ۲ چگالی مخلوط حاصل را در هر کدام از حالت‌ها به دست می‌آوریم:

(۱) اگر حجم برابری از مایع‌ها مخلوط شوند: در این حالت فرض می‌کنیم

حجم هر دو مایع برابر V باشد، در این صورت می‌توان نوشت:

$$\rho_1 = \frac{m_A + m_B}{V_A + V_B} \xrightarrow{m=\rho V} \rho_1 = \frac{\rho_A V_A + \rho_B V_B}{V_A + V_B}$$

$$\xrightarrow{V_A = V_B = V} \rho_1 = \frac{\rho_A V + \rho_B V}{V + V} = \frac{\rho_A + \rho_B}{2}$$

(۲) اگر حجم برابری از مایع‌ها مخلوط شوند: در این حالت فرض می‌کنیم جرم هر کدام از مایع‌ها m باشد، در این صورت می‌توان نوشت:

$$\rho_2 = \frac{m_A + m_B}{V_A + V_B} \xrightarrow{V = \frac{m}{\rho}} \rho_2 = \frac{m_A + m_B}{\frac{m_A}{\rho_A} + \frac{m_B}{\rho_B}}$$

$$\xrightarrow{m_A = m_B = m} \rho_2 = \frac{m + m}{\frac{m}{\rho_A} + \frac{m}{\rho_B}} = \frac{2}{\frac{1}{\rho_A} + \frac{1}{\rho_B}} = \frac{2\rho_A \rho_B}{\rho_A + \rho_B}$$

- هر ترکیب یونی که تنها از دو عنصر ساخته شده، ترکیب یونی دوتایی نامیده می شود.
- هر ترکیب یونی از لحاظ بار الکتریکی خنثی است، زیرا مجموع بار الکتریکی کاتیون ها با مجموع بار الکتریکی آنیون ها برابر است.
- در NaCl ، یون سدیم به آرایش Ne^- و یون کلرید به آرایش Ar^+ رسیده است.
- ۶۸** هر مولکول آمونیاک (NH_3) دارای ۳ جفت الکترون پیوندی و یک جفت الکترون ناپیوندی و هر مولکول هیدروژن کلرید (HCl) دارای یک جفت الکترون پیوندی و ۳ جفت الکترون ناپیوندی است.

در بین هشت عنصر فراوان سیاره مشتری، ۳ گاز (۳) وجود دارد. نجیب (Ne , Ar , He)

بررسی گزینه ها:

- ۱) $\text{MgO}: \text{Mg}^{2+}, \text{O}^{2-}$ [یون]
- ۲) $\text{Ca}_3\text{N}_4: 3\text{Ca}^{2+}, 2\text{N}^{3-}$ [یون]
- ۳) $\text{K}_3\text{P}: 3\text{K}^+, 1\text{P}^{3-}$ [یون]
- ۴) $\text{AlF}_3: \text{Al}^{3+}, 3\text{F}^-$ [یون]

(۲) به جز عبارت دوم، سایر عبارت ها درست هستند.

$$\text{A}^{3+} : [\text{Ar}]^2\text{d}^3 \Rightarrow \text{A} : [\text{Ar}]^3\text{d}^5\text{f}^1$$

در بیرونی ترین زیرلایه اتم A، یک الکترون وجود دارد.

(۲) شماره گروه ۷ عنصر H , Al , Si , P , S , Cl , Ar با عدد اتمی آنها است.

(۳) به جز عبارت دوم سایر عبارت ها درست هستند. عنصرهای A و X به ترتیب Mg و Cl هستند که در گروه های ۲ و ۷ جدول جای دارند.

در تمامی ترکیب های یونی که خنثی هستند، مجموع بار الکتریکی کاتیون ها برابر با مجموع بار الکتریکی آنیون ها است.

بررسی عبارت های نادرست:

ب) گرافیت خالص از نظر شکل ظاهری به سرب شبیه است. (ت) در آرایش الکترون - نقطه ای اتم He با ۲ الکترون ظرفیتی، فقط یک He : جفت الکترون وجود دارد.

(۳) مطابق داده های سؤال برای فراوانی ایزوتوپ های اول تا آخر می توان نوشت (f فراوانی ایزوتوپ آخر است):

$$8f + 6f + 5f + f = 100 \Rightarrow f = 5$$

$$\bar{X} = M_1 + \frac{F_1}{100}(M_2 - M_1) + \frac{F_2}{100}(M_3 - M_1) + \frac{F_3}{100}(M_4 - M_1)$$

$$27/55 = m + \frac{6(5)}{100}(2) + \frac{5(5)}{100}(3) + \frac{5}{100}(4)$$

$$27/55 = m + 0/6 + 0/75 + 0/2 \Rightarrow m = 26$$

- ۱) **۶۱** همان زیرلایه های $3p$ و $4s$ است. در آرایش الکترونی تمامی عنصرهای دوره چهارم، زیرلایه $3p$ به طور کامل از الکترون پر است. همان زیرلایه های $3d$, $4p$ و $5s$ است. در آرایش الکترونی تمامی عنصرهای دوره چهارم، زیرلایه $5s$ خالی از الکترون است.
- ۲) در دوره چهارم ۱۸ عنصر وجود دارد که در مورد ۹ عنصر نخست (از K_{27} تا Co_{27})، مجموع الکترون های با $n+1=4$ ، بیشتر از مجموع الکترون های با $n+1=5$ است.

$$\frac{9}{18} \times 100 = 50\%$$

$$\begin{aligned} p+n &= 137 \\ 137 - p &= e \Rightarrow p = e = 56, n = 81 \\ n - e &= 25 \end{aligned}$$

$$\text{A}^{2+} : p + e + n = 56 + (56 - 2) + 81 = 191$$

(۳) **۶۳** برای این که تفاوت عدد اتمی A و B حداقل باشد، باید کمترین عدد اتمی ممکن برای B و بیشترین عدد اتمی ممکن برای A را پیدا کنیم. در این صورت A و B به ترتیب دارای عدد اتمی ۳۷ و ۳۸ خواهند بود.

$$_{37}\text{A} : [\text{Ar}]^2\text{d}^{10} 4s^2 4p^6 5s^1$$

$$_{38}\text{B} : 1s^2 / 2s^2 2p^6 / 3s^2 3p^6 2d^{10} / 4s^2 4p^6 / 5s^2$$

$$\text{? atom H} = mg \text{ C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 \times \frac{1\text{mol C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6}{18\text{g C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6}$$

$$\times \frac{6/02 \times 10^{23} \text{ molecule C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6}{1\text{mol C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6} \times \frac{12 \text{ atom H}}{1\text{molecule C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6} \\ = 0/4m \times 10^{23}$$

مطابق داده های سؤال می توان نوشت:

$$0/4m \times 10^{23} = 4m^2 \times 10^{21} \Rightarrow m = 10$$

$$\text{atom } ^{74}\text{Se} = 1g \text{ Se} \times \frac{1\text{mol Se}}{79g \text{ Se}} \times \frac{6/02 \times 10^{23} \text{ atom Se}}{1\text{mol Se}}$$

$$\times \frac{2/25 \text{ atom } ^{74}\text{Se}}{100 \text{ atom Se}} = 1/71 \times 10^{20} \text{ atom } ^{74}\text{Se}$$

(۲) **۶۶** در پایدارترین ایزوتوپ عنصرهای منیزیم (^{24}Mg) و کربن (^{12}C) شمار ذره های زیراتمی با هم برابر است.

(۴) **۶۷** هر چهار عبارت پیشنهاد شده نادرست هستند.

بررسی عبارت ها:

- بسیاری از ترکیب های شیمیایی در ساختار خود هیچ یونی ندارند و ذره های سازنده آنها، مولکول ها هستند.

۲۶ عبارت‌های اول و دوم درست هستند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

- انرژی لایه‌های الکترونی پیرامون هسته هر اتم، ویژه همان اتم بوده و به عدد آتمی آن وابسته است.

- از لامپ نئون در ساخت تابلوهای تبلیغاتی برای ایجاد نوشه‌های نورانی سرخ فام استفاده می‌شود.

۷۷ مطابق داده‌های سؤال آرایش الکترون - نقطه‌ای اتم‌های A و

X به صورت زیر است:

$$\ddot{A} \cdot \cdot \cdot \ddot{X} \cdot \cdot$$

هر دو عنصر A و X نافلز بوده و در نتیجه ترکیب حاصل از آن‌ها یک ترکیب مولکولی بوده و فرمول آن به صورت XA_2 خواهد بود:

$$\ddot{A} = X = \ddot{A}$$

۷۸ ۱ • برای تشکیل ۱ مول کلسیم فلوراید (CaF_2) که معادل

۷۸ گرم است، ۲ مول الکترون مبادله می‌شود.

- برای تشکیل ۱ مول سدیم نیترید (Na_3N) که معادل ۸۳ گرم است، ۳ مول الکترون مبادله می‌شود.

مطابق داده‌های سؤال می‌توان نوشت:

$$\frac{a}{78} \times 2 = \left(\frac{1}{2}\right) \times \frac{b}{83} \times 3$$

$$\frac{a}{39} = \frac{3b}{166} \Rightarrow \frac{a}{b} = \frac{3 \times 39}{166} = \frac{117}{166}$$

۷۹ ۴ عنصرهای مورد اشاره در صورت سؤال به ترتیب همان Fe

- Cr و La هستند. آرایش الکترونی اتم تمامی این عنصرها به زیرلایه S ختم می‌شود.

۸۰ ۴ هر چهار عبارت پیشنهادشده درست هستند.

بروزترین و ابرترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

